

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*
The Sufficiency Economy Learning Center
Strategies Development of Mobile Development
Unit in the North-east of Thailand

เกศประภา วนาพันธ์¹, สังวาล สมบูรณ์ และ จุฑามาส ชมผา
Ketprapa Wanaphan¹, Sangwan Sombul and Chuthamas Chompha
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Ubon Ratchathani Rajabhat University
¹Corresponding Author. Email: kainoi84@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกศูนย์ การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ จำนวน 222 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินยุทธศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มี 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 2. ด้านการถ่ายทอดความรู้ 3. ด้านการให้บริการความรู้ 4. ด้านการสร้างคลังความรู้และแหล่งเรียนรู้ และ 5. ด้านการพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ผลการทดลองใช้ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ พบว่า สมาชิก

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการเรียนรู้เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ยุทธศาสตร์ด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการให้บริการความรู้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ ด้านการสร้างคลังความรู้และแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ ผลการประเมินยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านความสอดคล้อง ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์; หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Abstract

This research aims to develop strategies for Sufficiency Economy Learning Center of Mobile Development Unit in the North-east Region of Thailand under the Development Strategy for the Promotion of National Security. The target groups were 222 members of Sufficiency Economy Learning Center of Mobile Development Unit in the North-east Region of Thailand and 34 experts. The instruments used in the study were questionnaire, interview form, group discussion record form, and strategies evaluation form. Data were analyzed by using statistical analysis including percentage, mean, standard deviation, and t-test, and qualitative data were analyzed by using content analysis.

The results of the study revealed that there are five strategies of the development strategies of Sufficiency Economy Learning Center of Mobile Development Unit in the North-east Region of Thailand. The five strategies consist of 1) the management and administration of the Sufficiency Economy Learning Center strategy, 2) knowledge transfer strategy, 3) knowledge providing services strategy, 4) the creation of knowledge and learning resources strategy, and 5) the development of network of the learning center strategy. The results of using the five strategies showed that more activities for the members of the Sufficiency Economy Learning Center were created in high level with significance ($P < 0.05$). The strategy that takes influence on learning process the most was knowledge transfer strategy and followed by strategy knowledge providing services strategy, the management and administration of the Sufficiency Economy Learning Center strategy, the creation of knowledge and learning resources strategy, and the development of network of the learning center strategy, respectively. The results of strategies evaluation by experts in consistency, usefulness, possibility, and appropriateness were in high level.

Keywords: Strategies; Mobile Development Unit; North-east Region of Thailand

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษา สืบสานภูมิปัญญา มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต ยึดถือเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน โดยรัฐบาลได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบแนวคิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก ยึดความพอดี หรือทางสายกลางหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงาน สร้างความสมดุล สร้างภูมิคุ้มกัน ภายใต้การมีคุณธรรมและจริยธรรม ในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้หันมาให้ความสำคัญและนำแนวทาง การพัฒนา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานให้กับสังคมไทย เข้าไปแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนอย่างแพร่หลายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน เป็นแหล่งสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคนในชุมชนมาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาศัยชุมชนเป็นหลักเพื่อสนองตอบความต้องการของคนในชุมชน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดสถานที่ หรือบรรยากาศให้ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาหาความรู้เป็นศูนย์ หรือเป็นฐาน โดยการเรียนรู้จากสื่อประสม ในรูปของโปรแกรมการสอนที่จัดไว้ เป็นชุดการสอนตามหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ ผู้เรียนจะหาประสบการณ์เรียนรู้จากการศึกษา และทำกิจกรรมให้ครบทุกศูนย์ โดยผู้สอนเป็นผู้ประสานงานเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ควบคุมโปรแกรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการศึกษาแบบศูนย์เรียนรู้ มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หลายหน่วยงานให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาแบบศูนย์เรียนรู้ ได้มีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบศูนย์เรียนรู้ ภายในหน่วยงานต่างๆ เช่น (kittichayathon, P. 2012) ได้ศึกษารูปแบบและกระบวนการขับเคลื่อนการบริหารศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด : ศึกษากรณีชุมชนธรรณีคำ แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนประกอบด้วย 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านการเมือง 4) ด้านเทคนิค และการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการบริหารศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ 1) อาคารสถานที่ที่เหมาะสมและเป็นศูนย์รวมของสมาชิกชุมชน 2) ปัจจัยการจัดการ 3) เนื้อหากรณีศึกษา 4) ปรากฏผู้รู้ (Romyen, C. 2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชุมชนบ้านภู ต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรองสูง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์สาธิตอาชีพให้แก่สมาชิกในชุมชนและบุคคลที่สนใจเข้าร่วมเรียนรู้ ซึ่งได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชน สมาชิกมีรายได้พึ่งพาตนเองได้ และมีการเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามขัดสนทุกครัวเรือน และ (Patchbumrung, P. 2015) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ศึกษากรณี : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตำบลโมถาย อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า บทบาทของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและปรับ

เปลี่ยนนิสัยทัศนคติของผู้คนในชุมชนได้ดี กิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดการพึ่งตนเอง การจัดการตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคครัวเรือนและชุมชนได้จริง สอดคล้องกับการนำเสนอของ ประทีป พืชมงคลกลาง และญาติวามินทร์ พืชมงคลกลาง (Puchthonglang, P. and Puchthonglang, Y., 2016).) ที่นำเสนอว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ต้องสามารถสร้างความสนุก ปลุกศรัทธา พัฒนาสติ ส่งเสริมจิตสำนึก สามารถนำไปเป็นวิถีชีวิต วิธีการคิดกับตนเองได้

การส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง และปฏิบัติได้ผลจริงอย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟูภูมิปัญญาที่เคยมีอยู่คู่สังคมไทยให้กลับคืนมา เป็นสังคมที่สามารถพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด ผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีนโยบายให้กองบัญชาการกองทัพไทย โดยสำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบศูนย์เรียนรู้ของชุมชน ที่มีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง “สังคมอยู่เย็นเป็นสุข” ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและชุมชนพึ่งตนเอง อันจะส่งผลต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และขยายผล จึงจำเป็นต้องมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล และให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ และขยายผลอย่างรวดเร็วในรูปของเครือข่าย อันจะก่อให้เกิดพลังขับเคลื่อน เกิดการติดต่อทางปัญญาแก่ชุมชน และบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายและเชื่อมโยงสู่ชุมชน เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและจิตวิญญาณแห่งการดำรงชีวิตที่สมดุลในทุกมิติ

จากความสำเร็จในเบื้องต้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 6 จังหวัด ได้แก่ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 51 จังหวัดอำนาจเจริญ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 52 จังหวัดบุรีรัมย์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 53 จังหวัดศรีสะเกษ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 54 จังหวัดสุรินทร์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 55 จังหวัดชัยภูมิ และหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 56 จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรมอยู่ในระหว่างการพัฒนาและมีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง แต่ยังไม่ได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้มาใช้ก่อน ซึ่งผู้บริหารศูนย์ในพื้นที่เป้าหมายเป็นผู้ที่มีความแตกต่างกันมากทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงาน วัฒนธรรมการทำงาน และให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย และโดยเฉพาะการบริการวิชาการในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการตามวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยเกษตรกรมีความรู้ความสามารถในทักษะประกอบอาชีพสูงขึ้น สามารถนำความรู้ หลักวิชาการไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้สามารถเดินเข้าสู่วิถีทางแห่งความพอเพียง ด้วยความเข้มแข็งและด้วยหลักพึ่งตนเองได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

พัฒนาศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

– ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Data Collection) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

– ขั้นตอนที่ 2 สำนวสสภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่

ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประชากรในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด จังหวัดละ 1 ศูนย์ ได้แก่ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 51 จังหวัดอำนาจเจริญ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 52 จังหวัดบุรีรัมย์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 53 จังหวัดศรีสะเกษ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 54 จังหวัดสุรินทร์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 55 จังหวัดชัยภูมิ และหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 56 จังหวัดอุบลราชธานี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 222 คน โดยเป็นกลุ่มผู้รู้ จำนวน 72 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 90 คน และกลุ่มทั่วไป จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม หากคุณภาพโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง .60-1.00 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach มีค่าเท่ากับ .895 วิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

– ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ตัวอย่าง ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จ 2 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 51 อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 56 อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือ

ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ หาคคุณภาพโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง .60-1.00 และวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

การวิจัยระยะที่ 2 : การพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ทำการร่างยุทธศาสตร์ 2) ตรวจสอบยืนยันยุทธศาสตร์ และ 3) ทดลองใช้ยุทธศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

– ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 และความรู้เกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์ มาเป็นข้อมูลประกอบ ในการยกร่างยุทธศาสตร์ โดยโครงสร้างของยุทธศาสตร์

– ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาคุณภาพของยุทธศาสตร์โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ประกอบด้วย ผู้แทน ผู้บัญชาการทหารพัฒนา ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานทหารพัฒนา นักพัฒนาชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานศูนย์ และสมาชิกศูนย์เรียนรู้ จำนวน 15 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ที่มีประเด็นคำถามสำหรับการทำสนทนากลุ่ม และวิพากษ์ ซึ่งประกอบด้วยประเด็น ความสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎี และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของรายการโครงสร้างการ ตามร่างยุทธศาสตร์ หาคคุณภาพโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง .60-1.00 และวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วสรุปผลการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิตามวิธีการที่กำหนด และปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ตามผลการวิจารณ์และข้อเสนอแนะดังกล่าว และจัดทำแนวทางการใช้ยุทธศาสตร์

– ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาคุณภาพของยุทธศาสตร์โดยทดลองใช้ยุทธศาสตร์ กับพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงจากพื้นที่ที่ดำเนินการกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง คือ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง นพค.53 อำเภอ ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้เครื่องมือ คู่มือการใช้ยุทธศาสตร์ ปฏิทินการดำเนินการทดลองยุทธศาสตร์ และประเมินผลยุทธศาสตร์ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ ณ อาคารห้องประชุม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง เก็บข้อมูลสภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ สอบถามความคิดเห็นต่อ ความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ในการนำไปใช้ และสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกศูนย์เรียนรู้กลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการดำเนินการทดลองใช้ หาคคุณภาพโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง .60 - 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิจัยระยะที่ 3 : การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบยืนยันยุทธศาสตร์เป็นการนำยุทธศาสตร์ที่ได้จากระยะที่ 2 และผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงและสรุปเพื่อตรวจสอบยืนยันยุทธศาสตร์ ทั้งในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และให้ข้อเสนอแนะ เป้าหมายในขั้นตอนนี้ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์การทำงานด้านศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หรือเป็นผู้ที่รับผิดชอบงานด้านพัฒนาชุมชน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือแบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ หากคุณภาพ โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่า IOC อยู่ระหว่าง .60 - 1.00 วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ที่มีในปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษา ศูนย์เรียนรู้ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ที่ประสบความสำเร็จ พบข้อมูลที่น่าสนใจและนำมาใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์ คือ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้การสนับสนุน ผู้บริหารศูนย์มีภาวะผู้นำ สมาชิกร่วมใจกัน เข้าร่วมกิจกรรมและสามัคคีกัน มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คลังความรู้ มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างแรงจูงใจ มีการส่งเสริมศักยภาพในการทำงาน มีการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และมีข้อมูลสารสนเทศของสมาชิกศูนย์เรียนรู้

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีการ พัฒนาระบบการการจัดการจัดการศูนย์เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพบุคลากรประจำศูนย์เรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและพัฒนาชุมชนโดยยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ โดยวิธีการพัฒนาบุคลากรด้านการเป็นวิทยากร พัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 3 การให้บริการของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพของชุมชน ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และเสริมสร้างและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างคลังความรู้ และแหล่งเรียนรู้ โดยวิธีการสนับสนุนและส่งเสริม คลังความรู้ของศูนย์เรียนรู้ การสร้างแหล่งเรียนรู้ของศูนย์ และการสร้างแหล่งเรียนรู้ของศูนย์ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดย

วิธีการเสริมสร้าง เชื่อมโยงและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลการทดลองใช้ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ พบว่า สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการเรียนรู้เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ยุทธศาสตร์ ด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการให้บริการความรู้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ ด้านการสร้างคลังความรู้และแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้

3. ผลการประเมินยุทธศาสตร์ขั้นสุดท้าย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้จริง

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายจากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ที่มีในปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูล ข่าวสารความรู้ของชุมชน ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้การถ่ายทอดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสืบทอดภูมิปัญญาวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นศูนย์ฯ ของประชาชนที่ดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน (Department of Community Development, 2008) จึงทำให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีกิจกรรมต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งเป็นการตอบสนองการเรียนรู้ตามความพร้อม และความต้องการของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ควรจัดบริการด้านการศึกษา การฝึกอบรม หรือให้ความรู้ ในหัวข้อที่หลากหลาย มีเนื้อหาที่ทันสมัยและมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ และความเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หรือสถานการณ์เกี่ยวกับประชาคมโลก หรือการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค ทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อชุมชน จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้สมาชิกของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีข้อมูลที่ทันสมัย มีความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงของประชาคมโลก หรือประชาคมอาเซียน ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Chompha, et al., 2015)

นอกจากนี้ผลการศึกษาศูนย์เรียนรู้ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ที่ประสบความสำเร็จ พบข้อมูลที่น่าสนใจและนำมาใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์ คือ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและ

เอกชน ให้การสนับสนุน ผู้บริหารศูนย์มีภาวะผู้นำ สมาชิกร่วมกัน เข้าร่วมกิจกรรมและสมัครใจกัน มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คลังความรู้ มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างแรงจูงใจ มีการส่งเสริมศักยภาพในการทำงาน มีการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และมีข้อมูลสารสนเทศของสมาชิกศูนย์เรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดการในลักษณะการมีส่วนร่วมของ โดยการนำพันธมิตร หุ้นส่วนในชุมชน เครือข่าย ตลอดจนประชาชนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมให้มากที่สุดทั้งในระดับการวางแผน การลงมือปฏิบัติและการประเมินผล รวมทั้งการขอความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของปริญกร เพชรบำรุง (Patchbumrung, 2015) พบว่า บทบาทของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีทัศน์ของผู้นคนในชุมชนได้ดีในระดับหนึ่ง กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ทางศูนย์จัดขึ้นสามารถชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของการเรียนรู้และการฝึกทักษะอาชีพ ทางเกษตรที่ช่วยส่งผลให้เกิดการพึ่งตนเอง การจัดการตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคครัวเรือนและชุมชนได้จริง คนในชุมชนได้หันมาเข้าร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับทางศูนย์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ชุมชนเกิดความสามัคคีเพิ่มขึ้น จนในปัจจุบันศูนย์เรียนรู้สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครัวเรือนและชุมชนได้ดีพอสมควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี ไชยเสนา(Chaisena, 2014) ที่ส่งเสริมให้ห้องสมุดโรงเรียน จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และเป็นแหล่งข้อมูล แหล่งภูมิปัญญา เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ สำหรับเยาวชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจหรือประชาชนในท้องถิ่นที่หลากหลายรูปแบบ โดยใช้หลักการ Under one roof หรือหลังคาเดียวกัน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การให้บริการความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างคลังความรู้และแหล่งเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางกรอบ ทิศทาง และแนวทางดำเนินงานภายในองค์กร เพื่อให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ปัญหา และพัฒนางานภายในศูนย์เรียนรู้ โดยมีการวางยุทธวิธีของศูนย์เรียนรู้ที่ยึดหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อศูนย์เรียนรู้ โดยร่วมกับองค์การปกครองท้องถิ่นใกล้เคียงหรืออยู่ในบริเวณศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนั้นๆ เพื่อร่วมกำหนดแผนพัฒนาชุมชน หรืออาจกำหนดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน หรือสมาชิกของศูนย์ เพื่อขยายผลการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนเข้าใจอย่างกว้างขวางขึ้น จุฑามาส ชมผา (Chompha, et al., 2015) ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑารัตน์ ศรารณวงค์ (Sarawanawong, 2009) ที่กล่าวว่ายุทธศาสตร์ หมายถึง กรอบในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะและทิศทางขององค์กรซึ่งช่วยให้องค์กรบรรลุความสำเร็จความวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับการนำเสนอของ روبิ้น และ คูเลอร์ (Robbin and Coulter, 2005) ที่กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ คือ การตัดสินใจและการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยตรงในการใช้

ทรัพยากรและศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสและป้องกันอันตรายต่างๆ ขององค์กรและผลการทดลองใช้ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ พบว่า สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการร่วมกันพัฒนาอาชีพของตนเองและชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นกิจกรรมการประเมินยุทธศาสตร์ที่ทำให้ทราบว่ายุทธศาสตร์ ที่กำหนดขึ้นและนำไปปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ตลอดจนทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนายุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา หาระบุตร (Harabutra, 2010) พบว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติระดับครัวเรือน มีจุดแข็งที่หัวหน้าครัวเรือนให้ความสำคัญ ผู้นำชุมชนสนับสนุน กองทุนหมู่บ้านเข้มแข็ง มีศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน โดยการขับเคลื่อนภายใต้ 3 เงื่อนไขสำคัญ คือ เงื่อนไขทางวัฒนธรรม เงื่อนไขความจงรักภักดีในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน

3. ผลการประเมินยุทธศาสตร์ขั้นสุดท้าย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นการวางแผนยุทธศาสตร์ ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ แนวโน้มพัฒนาการของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และชุมชน และการสำรวจเพื่อศึกษาความต้องการของศูนย์เรียนรู้ ชุมชน และความต้องการของชาวบ้านในชุมชน ซึ่งทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ โดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของศูนย์เรียนรู้ และชุมชนนั้นๆ และเป็นยุทธศาสตร์ที่ผ่านการทดลองใช้ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และผ่านการวิเคราะห์ โดยการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หน่วยงานอื่นๆ ควรจะได้ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ไปปรับใช้กับการพัฒนาชุมชน

1.2 หน่วยงานของรัฐ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบล ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงดูแลศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อชี้ให้ประชาชนในชุมชนเห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของการเรียนรู้และการฝึกทักษะอาชีพทางการเกษตรที่ช่วยส่งผลให้เกิดการพึ่งตนเอง การจัดการตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคครัวเรือนและชุมชนได้จริง

1.3 บุคลากรในชุมชนท้องถิ่นมีความเหมาะสมในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ควรจะได้มีการฝึกฝนอบรมความรู้ เรื่อง ทักษะอาชีพทางการเกษตร และนำความรู้ที่ได้ไปลงมือปฏิบัติจริงภายในครัวเรือนของตนเอง หันมาเข้าร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับทางศูนย์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคีเพิ่มขึ้น สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครัวเรือนและชุมชนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประเด็นกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนและชาวบ้านทั่วไปรวมทั้งกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในชุมชนในการสร้างและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษาประเด็นเรื่อง ยุทธศาสตร์ หรือแนวทางการพัฒนาชุมชนในด้านความพอเพียง ระดับครอบครัว ระดับกลุ่ม เครือข่าย และระดับชุมชน

2.3 ควรศึกษาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มศักยภาพของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ในการเพิ่มโอกาสและเพิ่มคุณภาพในการเข้าถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

2.4 ควรศึกษาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีกลุ่มอื่นๆ เชื่อมโยงกัน เช่น กลุ่มธนาคารข้าว กลุ่มเย็บเสื้อผ้า กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และกลุ่มทอผ้า กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักหรือสารชีวภาพเพื่อสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้น

สรุป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งการจัดการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ นั้นต้องมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้การสนับสนุน ผู้บริหารศูนย์มีภาวะผู้นำ สมาชิกร่วมใจกัน เข้าร่วมกิจกรรมและสามัคคีกัน มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คลังความรู้ มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างแรงจูงใจ มีการส่งเสริมศักยภาพในการทำงาน มีการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และมีข้อมูลสารสนเทศของสมาชิกศูนย์เรียนรู้ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนเกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป

References

- Chaisena, M. (2014). Development of School Library in The Learning Society. *Humanities and Social Sciences Journal Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 5 (2), 55–68.
- Chompha, J. et al. (2015). The Model for Sustainable Administration of Mueng Municipality in Ubonratchathani SriSakes Yasothon and Amnajcharoen Provinces. *Academic Journal Phranakhon Rajabhat University (Humanities and Social Sciences)*, 6 (2), 162 – 172.
- Department of Community Development. (2008). *A guide to Community Learning Center*. Bangkok: Suphatchanin Printing Group.
- Harabutra, Y. (2010). *The study of strategies for enhancing family practice in sufficient economy in Southern Isan community*. Ph.D. Dissertation. Ubon Ratchathani University.
- Kittichayathorn, P. (2012). *Styles and Steps of Community Management Movement for Drug Problem Prevention Learning Center: A Case of Thoraneekum, Khok Faet, Nong Chok, Bangkok*. Ph.D. Dissertation Doctor of Philosophy (Social Development and Environmental Management). National Institute of Development Administration.
- Patchbumrung, P. (2015). *The Sufficiency Economy Learning Center And the Fostering of Community Strength: A Case Study of The Community Sufficiency Economy Learning Center, Mo Thai Subdistrict, Chaiya District, Surat Thani Province*. M.A. Thesis Ramkhamhaeng University.
- Puchthonglang, P. and Puchthonglang, Y. (2016). Learning Provision Model for Develop Right Consumption Behavior Based on the Philosophy of Sufficiency Economy for Adolescents. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 17-37.
- Robbin, Stephen P. and Coulter, Mary. (2005). *Management*. (8th ed.) New Jersey: Prentice Hall.
- Romyen, C. (2013). *Ban PhuCommunit of learning centre model based on the philosophy's sufficiency economy*. M.Ed. thesis Maha Sarakham Rajabhat University.
- Sarawanawong. J. (2009). *The Development of Knowledge Management Strategic Model, Khon Kaen University*. Ph.D. Dissertation Doctor of Philosophy. Khon Kaen University.